

Forundersøgelse d. 7. - 8. maj 2008 af ca. 7.000 m² på Benløse by matr. 3y, forud for institutionsbyggeri, del af Ringsted kommunes lokalplan 182. Lokalitetsnavn: Kobbervej 5**Indhold**

Resumé.....	1
Årsag og evt. sagshistorie	2
Deltagere	2
Lokalisering og topografi.....	2
Indmåling	3
Iagttagelsesforhold	3
Metode og beskrivelse	3
Fundtyper og datering	3
GIS og data.....	3
Vurdering og evt. fremtidige tiltag	4
Anlægsliste.....	6
Fundliste.....	7
Fotoliste.....	7
Tegningsliste	7
SVM01180-1_bilag 01: digitale udgravningsfoto	
SVM01180-1_bilag 02: fordelingen af anlægsspor	

01180D12: tagbærende stolper i hus 1 markeret med landmålerstokke, vægstolper markeret med små træpinde, en del af markskellet ses mellem landmålerstokkene til venstre

Resumé

Forundersøgelse af ca. 7000 m² gav bebyggelsesspor i form af tagbærende og vægstolper til et 4 m bredt og >8 m langt langhus med stolpehuller, muligvis fra hegn, og affaldsgruber omkring. Må være en del af jernalderbebyggelsen nord for. Desuden et markskel som kan genfindes på 1880-kortet.

Årsag og evt. sagshistorie

Skriftlig henvendelse om nærliggende jernalderlokaliteter til bygherre efter avisnotits (P413). Der kunne være lignende spor af jernalderbebyggelse på det aktuelle areal, da der både nordvest for og syd for er udgravet jernalderbebyggelse. Henvendelsen resulterede i, at bygherre bad om en udtalelse jf museumslovens §25. Forundersøgelsen er betalt af bygherre.

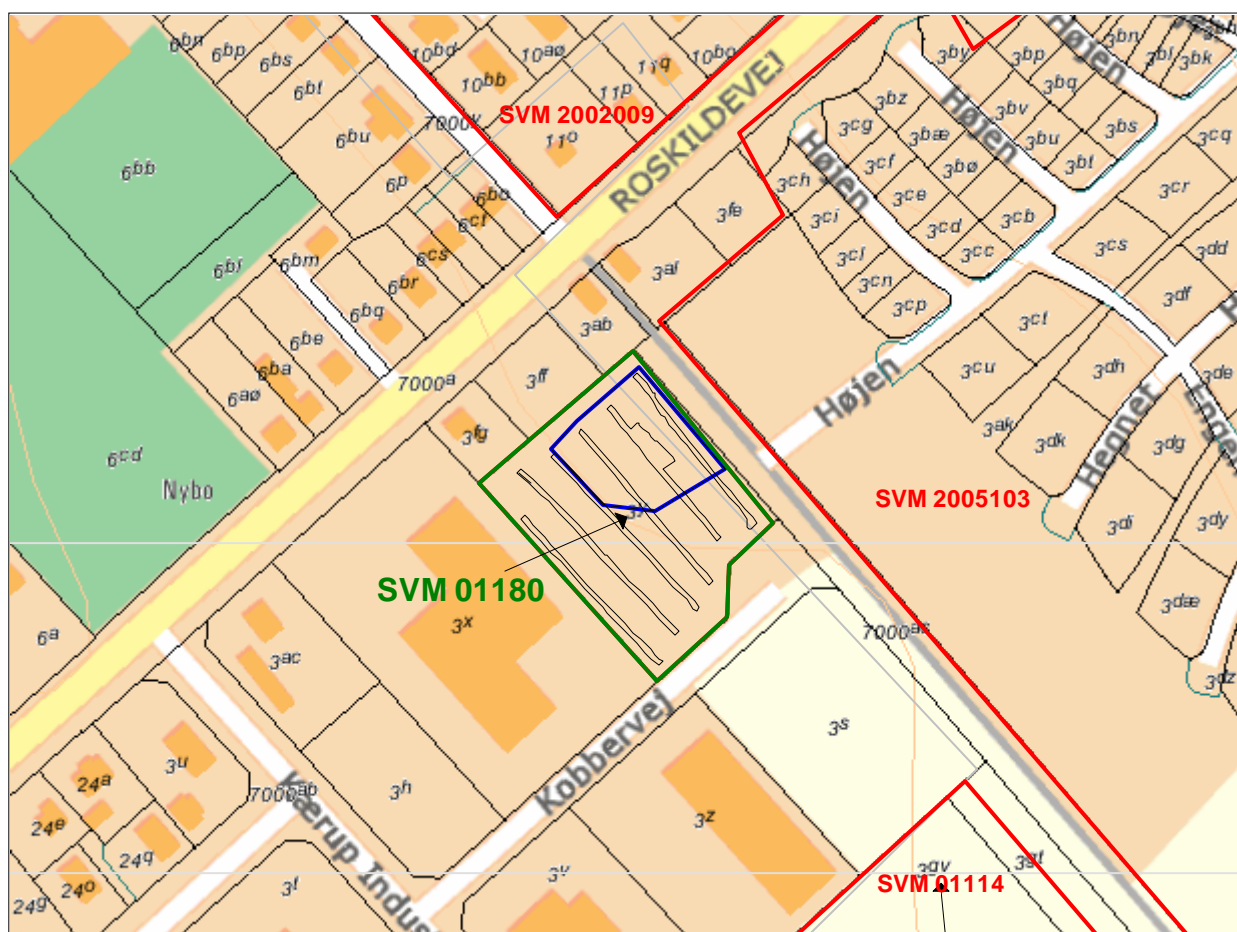
Alle sagsoplysninger findes på museet i MUSFRONT.

Deltagere

Forundersøgelsen blev gennemført af Lehne M. Christensen og Kirsten Christensen som daglig leder. Maskinkraft blev leveret af Vækst og Miljø og indmålingen af punkter blev foretaget af DKS.

Lokalisering og topografi

Arealet består af Kobbervej 5, som ligger øst for Roskildevej i den nordlige del af Benløse og lige syd for Kærup Alle, som fører fra Roskildevej til godset Kærup. Terrænet er en sydvendt skråning. Undergrunden består af fedt gult moræneler og på steder med pletter af det hvide kridtholdige ler, som er karakteristisk for området.

SVM01180: undersøgelsesområdet vist med grønt, interesseområdet vist med blå, søgegrøfter vist med sort, (rød streg viser andre undersøgelser i nærområdet)

Nord for Roskildevej er fundet spredte bosættelsesspor fra yngre bronzealder og middelalder (SVM2002009, 040202 sb.37). Syd for det aktuelle areal er udgravet 2 huse og 1 staklade fra germansk jernalder samt et hus fra yngre stenalder (SVM01114, 040202 sb. 49) og nord for er udgravet ca 70 huse fra ældre jernalder, 11 jernaldergrave samt 2 huse fra yngre stenalder (SVM2005103, 040202 sb. 47). På andre sydfor liggende arealer er fundet lignende bebyggelsesspor fra oldtiden.

Indmåling

De udsatte punkter P01-P22 (dog ingen P20) er målt med GPS den 7. maj 2008 med stor nøjagtighed.

Iagttagelsesforhold

Forundersøgelsen blev gennemført i højt klart solskinsvejr. Jorden var endnu let fugtig og nedgravningerne var derfor tydelige.

Metode og beskrivelse

Med stor gravemaskine påmonteret en 2 m bred plan rabatskovl afrømmedes jorden i 6 nordvest-sydøst orienterede søgegrøfter. De fremkomne anlæg blev med det samme streget op og markeret med pinde. Søgegrøfterne og anlæggene blev indtegnet i målestoksforholdet 1:100 i 40 m baner. Et indmålingspunkt med fortløbende P-nr blev markeret i hver ende af grøftstykket. Muldykkelsen blev målt min. for hver 40 m og undergrundens indhold blev beskrevet. Udvalgte anlæg blev snittet og samtlige blev overflade beskrevet mht til form, indhold og funktion. For de snittede anlægs vedkommende blev snittets form og størrelse noteret.

Digitale oversigtsfoto af undersøgelsesområdet samt af huset K1.

Fundtyper og datering

Der blev fundet 9 vægstolper og 3(4) tagbærende stolper af et godt 4 m bredt og mindst 8 m langt hus, K1, 7 stolpehuller uden system, 14 gruber af forskellige funktion, 8 stykker af samme dobbelte markskel, K2, samt 1 lavning, 10 dræn og 2 er natur.

	Oldtid	Ældre stenalder	Yngre stenalder	Bronzealder	Æ.Jernalder	RJA	Y. Jernalder	Middelalder	1600->
Boplads									
Boplads - Grube					14				
Boplads - Hustomt					1				
Boplads - Stolpehul					7				
Landerherv									
Landerherv - Markskel									1

Sort viser antallet af anlæg, mens rødt viser antal af konstruktioner

Der blev ikke gjort fund ved forundersøgelsen, så dateringen af huset K1 baseres på konstruktionen og tilknytningen til husene nordøst for (SVM2005103) til romersk jernalder.

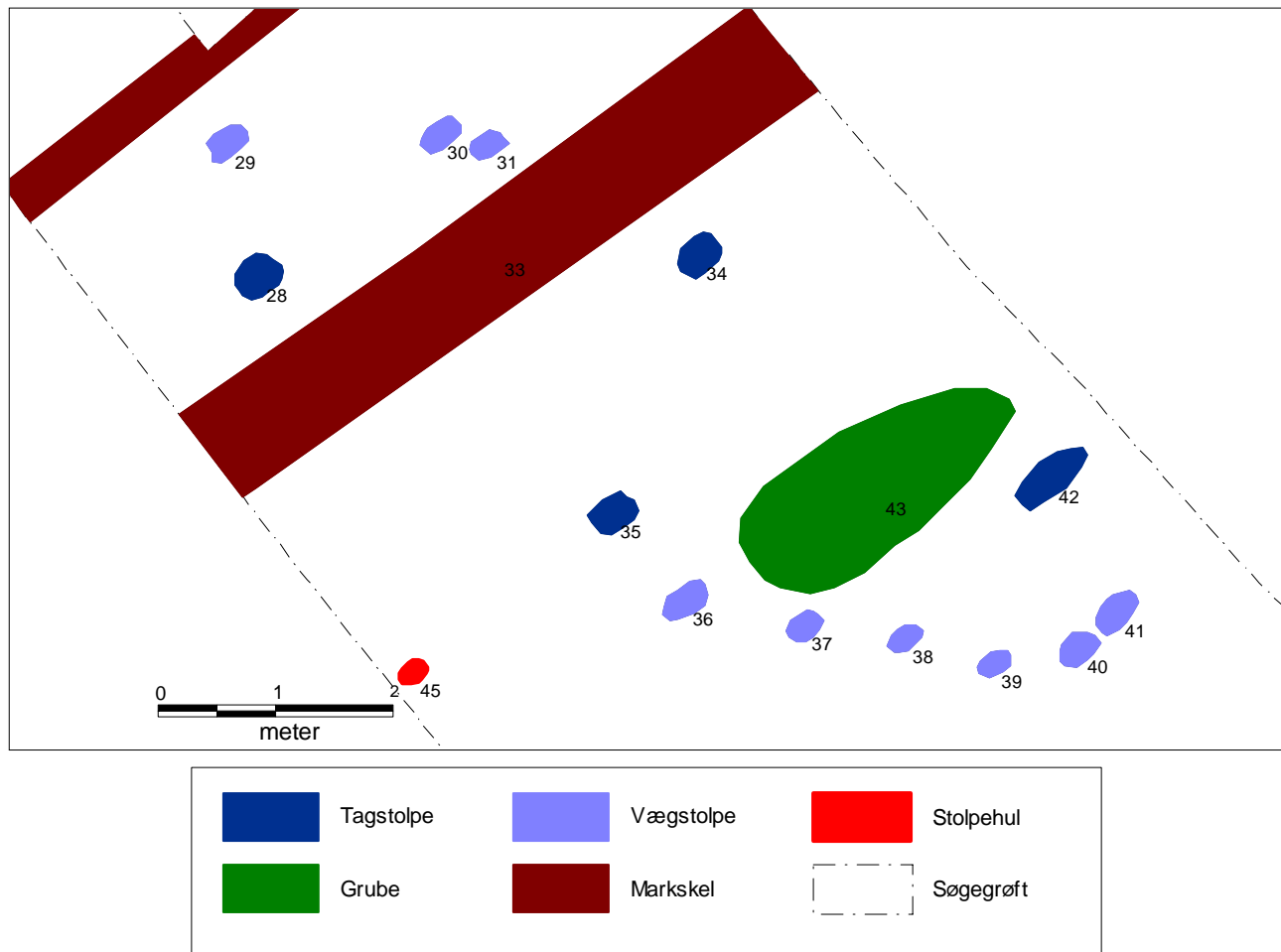
Markskellet K2 passer med et markskel lige øst for Roskildevej, som genfindes på de høje målebordsblade fra 1880 (D20H8437).

GIS og data

Målepunkterne er indmålt i System34Sj og mailet til museet som tid-fil og trukket over i GIS i Landmålermappen under System34Sj-mappen. Punkter er via Miftrans2006 konverteret til KP2000Sj og lagt i Landmåler mappen under S2000. Originaltegningerne er scannet til png og dernæst er tegningerne opdelt i de enkelte grøftstykker og lagt under GIS i Kp2000Sj-mappen. Efter målsætning af tegningerne er disse rentegnet og gem som workspace under SVM01180_rentegning.

Følgende tabeller er anvendt: anlæg (nr, Delaf, type: stolpehul, vægstolpe, tagstolpe, grube, dræn, lavning, natur, markskel), felter (omridset af søgegrøften), muld (muldlagets tykkelse i cm), undergrund (beskrivelse af råjordens indhold). Der er ikke lavet tilføjelser til tabellerne. Resten af anlægsbeskrivelserne samt foto er indført i MUD (Museerne Udgravnings Data) under sagen 01180.

Til forklarende bilag er de forskellige typer via SQL-valg udvalgt af anlægslisten og gemt som Query under typenavnet, som har fået forskellige farver i SVM01180bilag 02.wor.

SVM01180-1: stolper til huset K1

Vurdering og evt. fremtidige tiltag

Der blev undersøgt ca 1030 m², hvilket giver en undersøgelsesprocent på godt 14 %.

På grundlag af forundersøgelsen blev på den nordlige del af arealet udskilt et interesseområde 1, som bør udgraves eller friholdes for jordarbejde. Resten af arealet vurderes at være uden væsentlige arkæologiske interesser.

Interesseområde 1: ca. 2.000 m² med vægstolper og tagbærende stolper af et ca. 4 m bredt og mindst 8 m langt hus. Dertil kommer omkringliggende stolpehuller, som kan være af andre bygninger eller et hegn omkring huset. Rundt om huset findes desuden nedgravninger med affald. Huset må have sammenhæng med de huse fra romersk jernalder (År 0 – 400 e. Kr.f), som blev udgravet nord for Kærup Allé (SVM2005103).

Sorø d. 5. juni 2008

A handwritten signature in cursive script that reads "Kirsten Christensen". The signature is written in dark ink on a light-colored background.

Kirsten Christensen

Museumsinspektør, arkæologi

Anlægsliste

Angivelse	Hovedgruppe	Undergruppe	Datering
G1	Udgravningsteknisk	Søgegrøft	Nyere tid, "digital gennembrud"
G2	Udgravningsteknisk	Søgegrøft	Nyere tid, "digital gennembrud"
G3	Udgravningsteknisk	Søgegrøft	Nyere tid, "digital gennembrud"
G4	Udgravningsteknisk	Søgegrøft	Nyere tid, "digital gennembrud"
G5	Udgravningsteknisk	Søgegrøft	Nyere tid, "digital gennembrud"
G6	Udgravningsteknisk	Søgegrøft	Nyere tid, "digital gennembrud"
K1	Bygning	3-skibet hus	Romersk Jernalder
K2	Dyrkningsspor	Markskelet	Nyere tid (1661 -)
1	Grube	Grube	Udateret
2	Naturfænomen	Naturfænomen	Nyere tid, industrialismen
3	Naturfænomen	Naturfænomen	Nyere tid, industrialismen
4	Grube	Grube	Udateret
5	Grube	Grube	Udateret
6	Grube	Grube	Udateret
7	Stolpehul	Stolpehul	Udateret
8	Grube	Grube	Udateret
9	Grube	Grube	Udateret
10	Naturfænomen	Vådområde	Udateret
11	Grube	Grube	Udateret
12	Dyrkningsspor	Markskelet	Nyere tid (1661 -)
13	Dyrkningsspor	Markskelet	Nyere tid (1661 -)
14	Grube	Grube	Oldtid
15	Grube	Grube	Oldtid
16	Dyrkningsspor	Markskelet	Nyere tid (1661 -)
17	Dyrkningsspor	Markskelet	Nyere tid (1661 -)
18	Stolpehul	Stolpehul	Oldtid
19	Stolpehul	Stolpehul	Oldtid
20	Dyrkningsspor	Markskelet	Nyere tid (1661 -)
21	Dyrkningsspor	Markskelet	Nyere tid (1661 -)
22	Grube	Grube	Oldtid
23	Grube	Grube	Oldtid
24	Stolpehul	Stolpehul	Oldtid
25	Stolpehul	Stolpehul	Oldtid
26	Grube	Grube	Oldtid
27	Stolpehul	Stolpehul	Oldtid
28	Stolpehul	Tagstolpehul	Romersk Jernalder
29	Stolpehul	Vægstolpehul	Romersk Jernalder
30	Stolpehul	Vægstolpehul	Romersk Jernalder
31	Stolpehul	Vægstolpehul	Romersk Jernalder
32	Dyrkningsspor	Markskelet	Nyere tid (1661 -)
33	Dyrkningsspor	Markskelet	Nyere tid (1661 -)
34	Stolpehul	Tagstolpehul	Romersk Jernalder
35	Stolpehul	Tagstolpehul	Romersk Jernalder
36	Stolpehul	Vægstolpehul	Romersk Jernalder
37	Stolpehul	Vægstolpehul	Romersk Jernalder
38	Stolpehul	Vægstolpehul	Romersk Jernalder
39	Stolpehul	Vægstolpehul	Romersk Jernalder
40	Stolpehul	Vægstolpehul	Romersk Jernalder
41	Stolpehul	Vægstolpehul	Romersk Jernalder
42	Stolpehul	Tagstolpehul	Romersk Jernalder

43	Grube	Grube	Oldtid
44	Grube	Grube	Oldtid
45	Stolpehul	Stolpehul	Oldtid
46	Dyrkningsspor	DRÆN	Nyere tid, efterkrigstiden
47	Dyrkningsspor	DRÆN	Nyere tid, efterkrigstiden
48	Dyrkningsspor	DRÆN	Nyere tid, efterkrigstiden
49	Dyrkningsspor	DRÆN	Nyere tid, efterkrigstiden
50	Dyrkningsspor	DRÆN	Nyere tid, efterkrigstiden
51	Dyrkningsspor	DRÆN	Nyere tid, efterkrigstiden
52	Dyrkningsspor	DRÆN	Nyere tid, efterkrigstiden
53	Dyrkningsspor	DRÆN	Nyere tid, efterkrigstiden
54	Dyrkningsspor	DRÆN	Nyere tid, efterkrigstiden
55	Dyrkningsspor	DRÆN	Nyere tid, efterkrigstiden

Fundliste

Der blev ikke gjort fund ved forundersøgelsen

Fotoliste

Filmnr.	Billednr.	Motiv	Filmtype	Dato	Fotograf
D	1	Den sydvestlige del af undersøgelsesområdet, set fra syd	Digital	07-05-2008	Christensen, Kirsten
D	2	Søgegrøft 1, set fra sydøst	Digital	07-05-2008	Christensen, Kirsten
D	3	Søgegrøft 2, set fra sydøst	Digital	07-05-2008	Christensen, Kirsten
D	4	Den nordlige del af undersøgelsesområdet, set fra syd	Digital	07-05-2008	Christensen, Kirsten
D	5	Søgegrøft 4,5,6, set fra sydøst	Digital	07-05-2008	Christensen, Kirsten
D	6	Området, som bør undersøges, set fra sydøst	Digital	07-05-2008	Christensen, Kirsten
D	7	Udvidelsen i søgegrøft 5, set fra øst	Digital	07-05-2008	Christensen, Kirsten
D	8	Søgegrøft 5, set fra vest	Digital	07-05-2008	Christensen, Kirsten
D	9	Udvidelsen i søgegrøft 5, set fra vest	Digital	07-05-2008	Christensen, Kirsten
D	10	Udvidelsen i søgegrøft 5, set fra vest	Digital	07-05-2008	Christensen, Kirsten
D	11	Hus 1 (K1) set fra vest	Digital	07-05-2008	Christensen, Kirsten
D	12	Hus 1 (K1) set fra vest	Digital	07-05-2008	Christensen, Kirsten

Tegningsliste

Tegningsnr.	Type	Målestok	Beskrivelse	Dato	Tegner
T1	Plantegning	1:100	Søgegrøft 1,2,3	07-05-2008	Christensen, Lehne M.
T2	Plantegning	1:100	Søgegrøft 4, 6	07-05-2008	Christensen, Lehne M.
T3	Plantegning	1:100	Søgegrøft 5	07-05-2008	Christensen, Lehne M.

01180D01.JPG

01180D02.JPG

01180D03.JPG

01180D04.JPG

01180D05.JPG

01180D06.JPG

01180D07.JPG

01180D08.JPG

01180D09.JPG

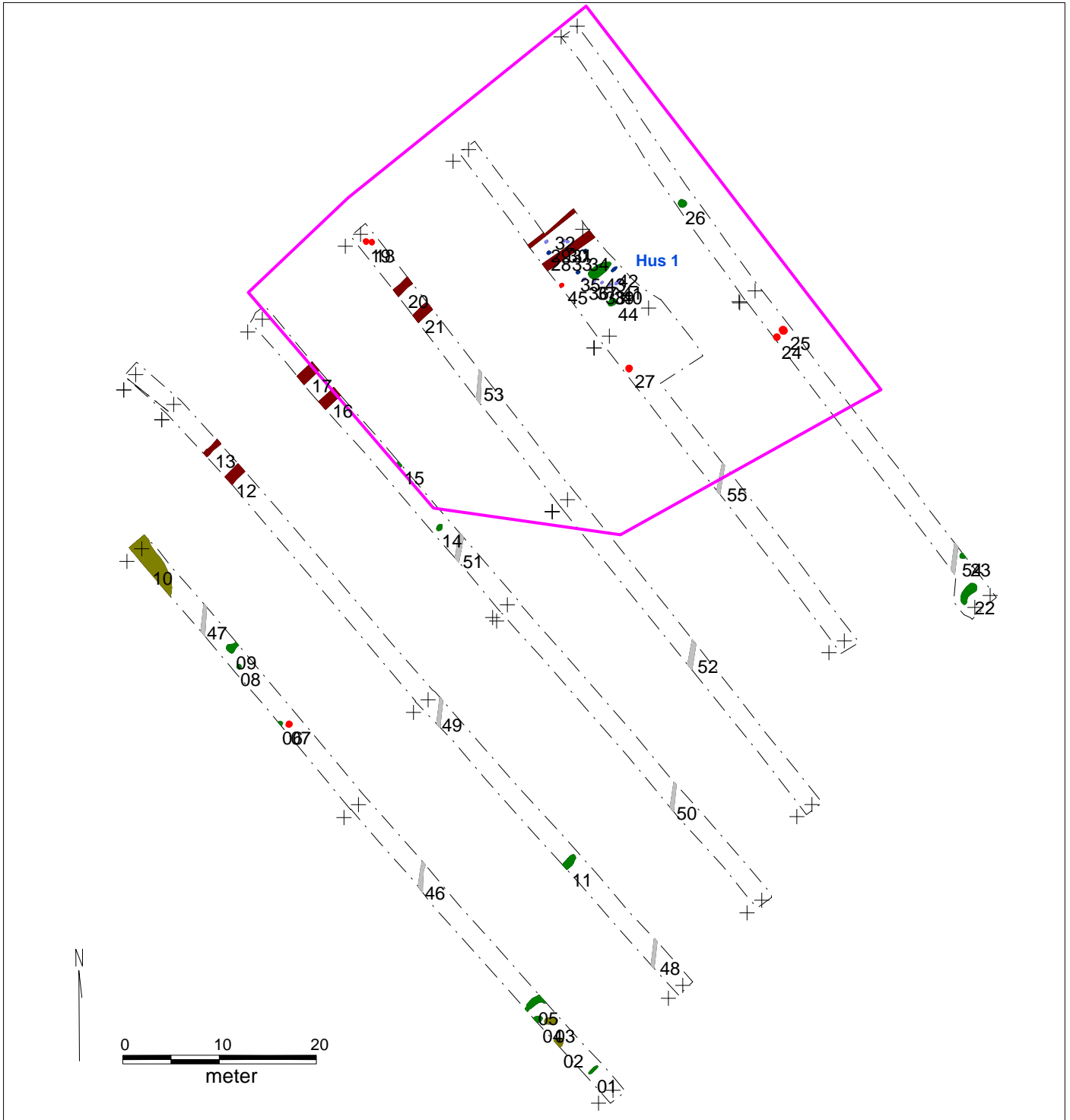
01180D10.JPG

01180D11.JPG

01180D12.JPG

	Interesseområde		Tagstolpe		Vægstolpe
	Stolpehul		Grube		Natur
	Markskel		Dræn		Søgegrøft

SVM01180-1Bilag02: fordelingen af anlægsspor